

شیعه واقعی اهل ظفر، چند بعدی، از نظر علمی و عملی شایسته و در جنگ ظریف نفس و عقل پیروز است

باید احساس مسئولیت عمومیت پیدا کند تا بتوانیم اهل تقوا باشیم...

در محضر آیت الله سیدان: شیعه واقعی اهل ظفر، چند بعدی، از نظر علمی و عملی شایسته و در جنگ ظریف نفس و عقل پیروز است - باید احساس مسئولیت عمومیت پیدا کند تا بتوانیم اهل تقوا باشیم

- این که تمام جلسات عزاداری به مرثیه خوانی ختم شود و به مسایل اعتقادی توجه نشود، قطعاً تفریط صورت گرفته است

- سفینه النجاه یعنی وقتی کسی به واقع به حضرت عرض ادب می کند، حضرت وی را رها نمی کند

- مداح باید مرثیه را به نحوی بیان کند که در شأن معصومین باشد و به آن ها بی احترامی نشود

- نا امیدی درخصوص آینده شیعیان وجود ندارد، چون مکتب ما حق است

حضرت آیت الله سیدجعفر سیدان، در گفت و گوی اختصاصی با شفقنا، با اشاره به مهم ترین تهدیدهایی که به لحاظ عقیدتی و بحث امامت متوجه شیعه است، گفت: آنچه اعتقاد شیعیان را تهدید می کند عدم توجه به مسئولیت شدید کسانی است که در جریان این مسائل اعتقادی هستند و در سطوح مختلف مسئولیت قرار دارند اما مسئولیت خود را در حد لازم انجام نمی دهند. متأسفانه چه شخصیت های علمی به طور اکثر - و نه بطور عموم و صد در صد - و چه معلمانی که با جوانان در ارتباط هستند که شامل - معلمان حوزه و دانشگاه و مدارس می شود - و چه پدر و مادرانی که در ارتباط با فرزندانشان مسئولیت این مسائل را در سطح خود دارند، هیچ یک اهتمام لازم را جهت انجام مسئولیت ندارند.

وی افزود: بحث اکثر را از این جهت به کار بردیم زیرا قطعاً کسانی هستند که توان خود و وقت و زندگی خود را گذاشته اند و ایثار می کنند. اما به طور اکثر این مسئولیت آن طور که باید مورد توجه قرار نمی گیرد و شبهاتی که در ارتباط با این مسائل است در اذهان تأثیر خود را می گذارد و سبب تهدید و انحراف می شود.

وی با بیان این که آن چه بیشتر از همه چیز مورد تهدید جامعه شیعی است در درجه اول عدم احساس مسئولیت لازم نسبت به انحرافات است که جامعه شیعی را در سطوح مختلف تهدید می کند و در درجه دوم زمینه های نشر شبهات است، گفت: از جمله ابزاری که موجب نشر شبهات است؛ رسانه ها، سایت ها، مجلات و نوشته های مختلف داخلی و خارجی هستند که با انتشار شبهات زمینه تهدید را ایجاد می کنند.

آیت الله سیدان تأکید کرد: اگر مسئولیتی که در مرحله اول بیان شد درست انجام شود، چون به حق هستیم و اصل مکتب تواناست، لذا هرچند شبهه از نظر تعداد فراوان و دارای کیفیت قوی باشد، باز هم به شبهات و تهدیدات پاسخ خواهیم داد. بنابراین باید نسبت به مسأله اول اهتمام بسیار شود، زیرا از نظر نشر شبهات، فعلاً در وضعیتی هستیم که خواه ناخواه شبهات را انتشار خواهند داد. از این رو وسایل جمعی و رسانه های مختلف به گونه ای هستند که جلوگیری و محدودیت در مورد آن ها کار زیادی را نمی تواند صورت دهد. آن چه می تواند به درستی کار صورت دهد؛ پاسخ درست دادن به مسئولیت ها است.

این استاد حوزه علمیه مشهد مقدس با اشاره به حدیثی از امام صادق (ع) که می فرمایند: شیعتنا اهل الهدی و اهل التقوی و اهل الایمان و اهل الظفر؛ تصریح کرد: امام می فرمایند که شیعیان ما اهل هدایت و فهمیده هستند. این احساس مسئولیت باید در میان مسئولان عمومیت پیدا کند تا بتوانند اهل تقوا باشند. به تعبیر دیگر یعنی شیعیان از نظر علمی و عملی نیرومند و روشن و چیز فهم هستند. شناخت ایشان شناخت صحیح و عمل آن ها هم عمل خوب است. لذا وقتی از نظر علمی و عملی شایسته و آراسته شدند، آن وقت شایسته است که بگوییم اهل ایمان هستند.

وی در معنای اهل ظفر، به تعابیر مرحوم علامه مجلسی اشاره و خاطرنشان کرد: علامه مجلسی در بیان احادیث مشکله احتمالات مختلف را بیان می کنند و بعد هم بهترین آن ها را انتخاب می کنند تا کم تر جا برای حرف دیگران بگذارد. ایشان در معنای ظفر می گوید:

اهل ظفر هستند یعنی این‌که در جنگ پیروز هستند زیرا شیعه انگیزه دارد و برای خدا می‌جنگد و ناراحت از شهادت نیست و قیامت را قبول دارد. لذا اگر نیروها به مقداری با یکدیگر تناسب داشته باشد، شیعه پیروز خواهد شد.

وی به معنای دیگر ظفر از منظر علامه مجلسی اشاره و اظهار کرد: اهل ظفر هستند یعنی چون آنها حق هستند، لذا در بحث‌های علمی نسبت به مطالب مکتب پیروز هستند. زیرا اگر کسی حق را بفهمد پیروز است و خدا هم او را کمک می‌کند. زمانی شخصی در خصوص مسأله‌ای هفت ساعت با تناوب بحث کرد. فردی آمد و به او گفت که به یقین شما پیروز می‌شوید. شخص در پاسخ گفت که من چندان قوی نیستم، اما چون طرف حق را گرفتم لذا حق پیروز خواهد شد. بنابراین این مسأله واقعیت دارد که اهل ظفر در مناظره‌ها و بحث‌ها پیروز می‌شوند که این‌که تاریخ هم این مسأله را نشان داده است.

وی افزود: علامه مجلسی به دو تعبیر دیگر هم در مورد معنای اهل ظفر هم معتقد است. اهل ظفر هستند یعنی از کارهایی که می‌تواند رشد بسیار بدهد، اطلاع دارند و به عبارتی مفاتیح رشد و کلیدهای حرکت تکامل را می‌دانند. در تعبیر دیگر اهل ظفرند یعنی در جنگ ظریف نفس و عقل پیروز می‌شوند. بنابراین اگر چنان‌چه کار و مسئولیت لازم را از نظر تربیت کردن و مطالب را در اختیار گذاشتن در سطوح مختلف خانواده و مدرسه و دانشگاه و حوزه انجام دهیم، طبیعی است که می‌توانیم تهدیدات را از بین ببریم.

وی با اشاره به این‌که چه کنیم تا آموزش‌ها عمق داشته باشد و سطحی نباشند، گفت: کسانی که این مسئولیت را دارند خود باید نسبت به این مطلب دقیق و عمیق آگاه باشند و در تعلیم و تربیت هم دقت شود تا افراد پخته و ورزیده شوند. زیرا اگر ورزیده شوند می‌توانند پاسخ گو باشند. افراد باید کار کرده باشند و درست در جریان قرار گیرند. نه این‌که صرفاً به گونه‌ای بسیار سطحی در خانواده و مدرسه چیزی به گوش آن‌ها رسیده باشد.

وی در بیان خاطره‌ای تصریح کرد: به خاطر دارم که حدود 40 سال قبل آقایی از من پرسید که پسر من با یک فرد غیرمسلمان بحث کرده و محکوم شده است. بنده هم از او سوال کردم که پسر من چند سال برای شناخت دین وقت گذاشته بود که برای بحث رفته است. ایشان هم گفت که چند سال چیست؟ چند ماه هم وقت نگذاشته بود. اما فرد غیرمسلمان کاملاً کار کرده بود و تخصص داشت. بنده هم به ایشان گفتم که محکوم شدن پسر شما طبیعی است. لذا باید به گونه‌ای جوانان و افراد جامعه را تربیت کنیم که به صورت عمیق و ریشه‌ای، مطالب را بیاموزند. اگر عمیق شوند حداقل مطلب این است که باطل بر آنها اثر نمی‌گذارد، ولو این‌که نتوانند جواب دهند. بنابراین کیفیت تعلیم و تربیت باید از عمقی برخوردار باشد که بتواند پاسخ‌گوی شبهات باشد و یا این‌که حداقل شبهات بر آن اثر نکند.

آیت‌الله سیدان با بیان این‌که اگر افراد یک بُعد دین را بدانند و بُعد دیگر را ندانند، در آن زمان چه باید کرد؟، به شفقنا گفت: بعضی هستند که به نماز صبح کمال اهمیت را می‌دهند اما در رابطه با صداقت و راست‌گویی چنین نیستند. یا به عکس به راست‌گویی مقید هستند اما مقید به نماز نیستند. این مسأله را هم کسانی که مسئولیت دارند، در تعلیمات خود درخصوص جامعیت دین و جامعه دینی، باید تشریح کنند. یعنی گفته شود که این دین ما ابعاد مختلف و مسائل عبادی و اجتماعی و فردی دارد و یک انسان مسلمان درست و مؤمن کسی است که در همه ابعاد موفق باشد و هر نسبتی که موفق نباشد، به هر اندازه که آن مسأله اهمیت دارد، به همان اندازه کسری دارد.

وی با تأکید بر این‌که شایسته است که هر چه بیشتر و بهتر در کیفیت تفهیم دین برای جامعه توجه شود، خاطرنشان کرد: به افراد باید تأکید شود که اگر می‌خواهید به حقیقت، بهره از عمر برده باشید و به کمال برسید، باید در همه جهات کار کنید. کما این‌که در بسیاری آیات قرآن از ابعاد مختلف اعتقادی و اخلاقی و فردی و اجتماعی مطالب مختلفی مطرح شده است. همانند آیه *لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ...* که هم جهات اعتقادی و هم جهات فردی و هم جهات اجتماعی را مطرح می‌کند. لذا باید این مطلب گفته شود و بر آن هم تأکید شود تا اثر گذارد.

وی اظهار کرد: البته گاهی افراط و تفریط در مسائل هم دیده می‌شود که بعضاً به مسائل اختلافی که از نظر علمی بحث دارند باز می‌گردد. به عنوان مثال در خصوص قمه زدن نظرات کاملاً متفاوتی وجود دارد که حاکی از همین اختلافات فکری و علمی است.

وی افراط و تفریط در مراسم‌های عزاداری را هم نمونه‌ای دیگر عنوان کرد و گفت: این‌که تمام جلسات عزاداری به مرثیه‌خوانی ختم شود و مسایل دیگری نظیر مسائل اخلاقی و اجتماعی و اعتقادی گفته نشود، و سر تا به پای جلسه توسل و روضه خوانی باشد، قطعاً تفریط صورت گرفته و اگر به عکس آن هم عمل شود، و صرفاً مباحث و مسایل گفته شود و از حالت انعطاف مردم به اهل بیت و توجه به آنها غفلت شود، این هم مشکل است. بنابراین هر دو باید با هم باشند. هم جهات عاطفی که توجه به اهل بیت و محبت آن معصومان (ع) است و هم جهات علمی. اگر تنها جهات علمی رعایت شود، جهات عاطفی خشک می‌شود و اگر برعکس باشد باز هم مشکل به وجود خواهد آمد. لذا باید جمع بین هر دو باشد تا افراط و تفریط نباشد.

آیت‌الله سیدان در عین حال تأکید می‌کند که جریان‌های مربوط به توسل در اکثر مجالس، فقط در مواقع خاص و روزهای مهم مثل عاشورا و امثال آن در شکل مرثیه‌خوانی آن به تعداد و ساعات زیادی می‌رسد. والا بسیاری از جلسات موعظه و اخلاقی و اعتقادی همواره در طول سال برپاست. از همین رو این‌که جلسات فقط به مرثیه‌خوانی بگذرد، امروزه بسیار کم دیده می‌شود و معمولاً منحصر به مناسبت‌های خاص خود می‌باشد.

وی تأکید کرد: از این نکته هم نباید غفلت کرد که آن‌هایی که در ارتباط با ائمه توسل‌اتی دارند، گاهی حالتی در آن‌ها بوجود می‌آید که اگر حقیقی باشد، ائمه آن‌ها را رها نخواهند کرد و آن‌ها را به همان معارف می‌کشانند. چنان‌چه وقتی می‌گوییم حسین (ع) مصباح الهدی و سفینه النجاه است، سفینه النجاه یعنی وقتی توسل به حضرت پیدا می‌شود حضرت کشتی نجات هستند. یعنی وقتی کسی به واقع به حضرت عرض ادب می‌کند، حضرت وی را رها نمی‌کند.

آیت‌الله سیدان افزود: البته باید به مداح گفت که درست بخواند و مرثیه را به نحوی بیان کند که در شأن معصومین باشد و به آن‌ها بی‌احترامی نشود. گاهی همین جلسات از ده‌ها جلسه معمولی نقشی بیشتر در هدایت دارد. زیرا وقتی قلب فرد منقلب می‌شود، از آن طرف دیگر او را رها نمی‌کنند. در عین حال باید توجه داشت که این توسلات مهم‌ترین عامل ترقی که در قلوب افراد تزریق می‌کنند، حب اهل بیت است. چراکه با این توسلات محبت به دل می‌آید و این دل است که گاهی با یک تنلگر جلو می‌رود. یعنی به افراد گفته می‌شود؛ تو که امام حسین(ع) را دوست داری باید بدانی که امام ضد ظلم است و با نفاق و دروغ و شراب‌خواری و قماربازی و آلودگی و فحشا دشمن است و علاقمند به صدق و عدالت و نماز و درستی و پاکی و این قبیل مسائل است. بنابراین همان‌طور که گفته می‌شود باید رعایت هر دو جهت صورت گیرد.

وی در پاسخ به این سؤال که آینده شیعیان را چگونه می‌بینید؟، تصریح کرد: این سوال یک شوخی هم دارد و آن این‌که بنده هنوز به علم غیب نرسیده‌ام که آینده را پیش بینی کنم! اما به لحاظ فکری هم باید گفت که نمی‌توان پیش بینی کرد. وی در عین حال با تأکید بر این‌که ناامیدی درخصوص آینده شیعیان وجود ندارد، گفت: چون مکتب ما حق است، لذا چنان‌چه این مسأله در ارتباط با کسانی که احساس مسئولیت می‌کنند مورد اهتمام باشد، جای امیدواری خواهد بود.

آیت‌الله سیدان در پایان گفت و گو با شفقنا با بیان این‌که شیعه حق است و بسیاری از مسائلی که مربوط به شیعه است به سمت حق حرکت خواهد کرد، گفت: شاید در کل جامعه بشری گفته شود که فساد عملی رونق بیشتری پیدا می‌کند، اما از جهت زمینه فکری و آمادگی برای پذیرش حق، امیدواری بیشتری وجود خواهد داشت.